

Kenyérgyár felállítását tervezik Vásárhelyen.

Hódmezővásárhely, augusztus 7. (A Délmagyarország tudósítójától.) Az idei terméseredmény, amely általában felülmúlta a várakozást, elsősorban azoknak szolgált meglepetéssel, akik a tavaszi buzakrach alkalmával mélyen leszállott búzadrak újbóli felemelkedésére vártak és spekuláltak. A várát fordulat mindaddig nem következett be és a mindenfelől befutó termésjelentések, valamint a korona stabilizációjának alapján remélni lehet, hogy a tavalyihoz hasonló szertelen áringadozások és emelkedések többé nem fordulnak elő a gabonapiacokat irányító körökben. Annál sajnósebb és a dolgozó, mindennapi keresetre, vagy fixfizetésre utaló rélegeket súlyosan érintő tünet, hogy a kenyérrak még mindig nem igazodnak a valóságos árviszonyoknak és a szolid békebeli üzleteknek megfelelő követelményekhez. Azt nem lehet csodálni, ha a megkínált a kiegyenlítőds Budapest, mely kizárólag a vidék termésére van utalva, nem következik be a relációkat pontosan kifejező gyorsasággal, viszont annál szomorúbb tény, hogy az Alföld nagy búzatermő metropolisai, az ország gabonahomádjai, amelyeknek pedig elsősorban kellene reagálniuk az előállított helyzetre, a méltányos árkiegyenlítőds terén valósággal a földvesztés utódai, aminek következménye természetesen, hogy a valóságos viszonyoknak megfelelő állapot sohasem következhetik be. Így van ez Hódmezővásárhelyen is, ahol a gazdasági közönségnek, másfelől a dolgozó tömegeknek egyformán panaszát képezi az „olcsó” buza és a drága kenyér „megoldhatatlan” problémája.

Hódmezővásárhely város tanácsának szociális érzékére vall, hogy a fonák helyzetet észrevéve, megoldást igyekszik keresni ebben a nagyfontosságú kérdésben. Mint tudósítónk megbízható forrásból értesült, dr. Berecz Pál tanácsnok, a pénzügyi ügyosztály vezetője legutóbb felvette azt az eszmét, hogy Vásárhelyen városi kenyérgyárat kell létesíteni az árak normirozásának elérése céljából. Vásárhelynek a közérdeket határozottan szolgáló közfoglalkozás a pártatlan nézőpontból kiindulva ez időszakra alig van, érthető tehát a nagy érdeklődés és helyesítés, amellyel a terv felmerülését fogadták. Sajnos, a megvalósulás elé székeszettel néznek maguk a megvalósításra hivatott tényezők is. Vásárhelyen az utóbbi években sok életrevaló terv és eszme merült föl. Amíg azonban más városokban sorra épülnek bérpaloták, csatornahálózatok, fontos közérdeklő üzemek stb., addig Vásárhelyen terveznek és egyre csak terveznek. Ez a meg nem valósított szép tervek városa, amely álmódózással igyekszik menekülni a valóságos élet súlyos következményei elől.

Igy volt ez legutóbb a konzervgyár esetében is. Summa summarum: Vásárhely városának nincs egy fillér közterhelése, de nincs egy garas befektetése sem. A hosszulejratu költséget a törvényhatóság legutóbbi köz-

A marokkói harcok.

Fez, augusztus 7. (Havas.) A franciák Fez El Bati környékén heves harcok után bevették Kurni megerősített helyét. Az ellenség 50 halott és foglyos hátrahagyásával menekült. Megfűren környékén az ellenség rövid harc után rendellenlül hátrált északi irányban, repülőgépek és tüzérség üldözése követte. A rif lakók a Ben Sernoi törzsnek 130 ezer frank hadisarcot veletek ki. Abd El Krim fiére állítólag Karsalában tartózkodik és kísérleteket tesz a júli törzseliek összegyűjtésére.

London, augusztus 7. A Daily Telegraph jelentése Tangerből, hogy Abd El Krim a Dzsibela- és Andzsel-tör-

zések vezéreit egy vele megfűrendő tanácskozással Algírba hívatta. A vezérek első összejövetelük alkalmával egyhangúlag elhatározták, hogy Abd El Krimet továbbra is támogatják. A háborút folytatják. Mint a lapok jelentik, a gabona a rif és Dzsibela területeken sokkal olcsóbb és több, mint Tanger városában. Ez évi termés kitérő, az élelmiszer bővében áll rendelkezésre, tekintettel erre a körülményre, valószínű, hogy a Dzsibela-törzs jelen pillanatban még készszebben támogatja Abd El Krimet, mint néhány nappal ezelőtt.

Megérkeztek a szegedi halgazdaság tervei.

A város házikezelésbe veszi a tiszai halászatot.

Amikor bizonyossá vált, hogy a hatósági husztörvény be kell a városnak szüntetni, elővette Scultéty Sándor főszámvéve egy másik régi, kedvenc tervét: a Fehértő hasznosítását. Szeged főszámvévéjében ugyanis annyi az energia és vállalkozási szellem, hogy hivatalán kívül is szüksége van valamilyen foglalkozásra, de mindig csak a város közönségének javára.

A Fehértő szabályozásával és annak halastóvá való átalakításával már évek óta foglalkozik a főszámvéve és ahhoz elvben már a városi tanács is hozzájárult. Felírtak az országos halászati felügyelőséghez, megküldték a helyszíni rajzot és a szükséges adatokat és kérték, hogy a felügyelőség készítsen el annak tervét.

Eközben Scultéty Sándor már tavaly, szabadságideje alatt elutazott Debrecenbe és tanulmányozta a hortobágyi halgazdaságot, amelyet ott egy részvénytársaság létesített néhány év előtt és amely azóta virágzó vállalatia fejlődött. Az elmúlt héten azután Tatavárosba utazott a főszámvéve, ahol Esterházy Ferenc grófnak van nagyszabású halgazdasága.

Erről a tanulmányról most érkezett vissza Scultéty Sándor, aki szíves volt megmutatni tapasztalatait és terveit a lakosoknak.

A tatavárosi halgazdaság területviszonyai egészen mások, mint a szegediek — mondotta Scultéty — és ezért ott inkább a kereskedelmi és adminisztratív részét figyeltem meg az

üzemnek. Ott egy forrás vize táplálja a halastavat, amely tehát nem szorul mesterséges víztáplálásra, csupán a földesleges víz levezetéséről kell gondoskodni.

A szegedi halgazdaság elkészítésénél a hortobágyit vehetjük mintául. Ott is a Tiszából vezetik a vizet a halastóba. A hortobágyi halastó területére kétezerháromezer hold, a Fehértőre kétezerháromezer.

Arra a kérdésre, hogy rentabilisnak véli-e a főszámvéve a halgazdaságot, határozottan igennel felelt. Most semmiféle hasznosítást nem hajlt a Fehértő, ennél kevésbé, mert ki van száradva. Talaja szikes, tehát nem is terem meg benne semmi. A debreceni halgazdaság 4000 métermázsát halat termel évente. Ennek minimális értéke kilonként 20.000 koronával nyolcmillió. Ennyiért adták el a debreceniek, miután nincs halzálló vagonjuk és közvetítő kereskedők útján hozták forgalomba a halat. Ennyi mi is produkálnánk, esetleg még többet.

Természetesen ily nagy halmenyiséget nemcsak Szeged, de az egész ország sem képes fölvenni és mi is exportra rendezkednénk be. A halnak legjobb piaca a mi szempontunkból Galícia és Lengyelország, de szívesen vásárolják azt német exportőrök is.

A szegedi piacot főleg tiszai halakkal látják el, miután a tanácsnak előkelt szándéka 1926. évi márciustól — amikor a halászatot bérlet lejár —

házikelésbe venni a halászatot. Ez sem rossz üzlet, mivel az egyeseknek kiadandó horgászati bérletekből megtérül az üzemeltetés jelentékeny része és a város, amellyel, hogy olcsó halat láthassa el a közönséget, igen szép jövedelemforrást nyit meg.

Ilyen nagyszabású vállalkozáshoz természetesen megfelelő beruházásokra is szükség van. A halászat felügyelőség tervei szerint egy csatornán keresztül jutna a víz a Fehértőbe és onnan az elhasznált vizet egy másik csatornán keresztül a Maly érbe. Nagyaranyu földmunka lesz ez, amelynél minden szegedi munkanélküli kenyérhez jut. Azonkívül egy nagy szivattyutelepet, gazdasági épületeket, raktárakat és irodákat kellene építeni, amelyek összköltsége 1.100.000 aranykoronára, azaz tízenötmillióra ragna.

Ezt természetesen csak kölcsönből lehetne létesíteni. Tíz év alatt nemcsak a kölcsönt és kamatait amortizálna a halgazdaság, de jövedelmet is hozna.

Fehértő fekvésénél fogva is igen előnyös nagyobb szabású halgazdaságra. Közvetlenül a budapesti vasúti vonal mellett fekszik, ami az export szempontjából megbecsülhetetlen.

Nagyjában ezeket mondta el Scultéty Sándor kedvenc tervéről, amelyről ugyanolyan lelkesedéssel beszélt, mint egykor a bodomi kertgazdaságról, a hortobágyi halászatról és a hatósági husztörvényről, amelyet mind virágzó vállalatokká fejlesztett a város és a közönség érdekében. Még az sem látható lelkesedését, hogy mindent, amit eddig teremtett, amikor volt, ki kellett adni kezéből. Most sem elismerésre pályázik, hanem mint városának hű fia és szolgálja, annak érdekében akar nagyot, szépet és hasznosat alkotni. És ha ő akarja, sikerül is!

Liget Jeno.

32 halálos ítélet Szófiában.

Szófia, augusztus 7. A várnai összekülvök pórének tárgyalása véget ért. 32 vádlottat halálra ítélték, közülük négyet in contumacian. Kettő esetében a halálbüntetést az életfokozás miatt 15 évi várfogságra változtatták.

Halálos katasztrófa

a bukaresti gyufagyárban.

Bukarest, augusztus 7. A bukaresti gyufagyárban súlyos, halálos katasztrófa történt. Az udvaron építkezés folyik. A munkásoknak mély sáncot kellett ásniuk. Munkaközben az egyik fal, valószínűleg a sok esőzés következtében, beomlott. Halálos pánik keletkezett a munkások közt és a szörnyűség alig lehetett hozzálátni a mentési munkálathoz. Hat munkás halálát, huszonnégyet pedig súlyos sérüléssel a kórházba szállították.

Hársillat az éjszakában.

Irtó: Vásárhelyi Julia.
(Folytatás.)

Egy közkert elé értek. Kamilla azon akart keresztülmenni. A férfi visszatartotta. — Ne menjünk arra, ott sok a hársfa... és... az az illatfelhő... nem bírom... szeretném magát hazahívni, úgy — nem tudom, megért-e —, hogy egyetlen szóval se feledkezsem meg magamról...

A lány már nem kacagott. Kezdte szánni a mellette haladó fut, akinek zakatoló szívét a kibontakozott anya gyógyító hangja simogatta:

— Gyermek... így fél: — a hársillat!

Csend, egy hosszú uccán végig.

Ujból kéri a férfit.

— Tehát nem mondja meg a nevét?...

Jó. Most mást kérek. Engedd meg, hogy a kis keztyűjét levethessem, hogy megláthassam, amit akarok...

Ezen már szabad volt nevetni.

— Nézz, nagyon késő van — mondta Kamilla —, igazán bucsuzunk kell. Menjen maga is szépen haza... Most minigárt... Ne hagyja magát ezektől a gonosz, drága hársillatától...

Lehuzta a keztyűjét és úgy nyujtotta a kezét. Abban a tüzes férfikézben, mint sebzett madár vergődött az őt kis hideg lányujj. Hársvirág esett a férfi vállára, az boldogságesőt érzett a szívére hullani.

— Nézz, abban a szemközti házban lakom, — mutatta Kamilla.

— Nagyon gyorsan, tulságos gyorsan ideértünk. Így rohan majd az élet is?...

De nézz: itt is hársillat vannak... Ha

tudná, hogy kineznek... Lám: magát nem bántják!...

Már nyílt a kapu. A férfi összeszorított szájjal nézte az eltűnő júniusi álmot, amely vajjon visszaröppen-e még valaha?...

— Fiúk — mondta barátainak Sipos Lajos —, megígérték, hogy eljövök: itt vagyok... de bocsássatok meg: már megyek is...

— Csak nem beszélz komolyan Lajoska?... Kovács Feri százados átölelte a vállát. Lejár a szabadságom, holnap utazom. Ez az utolsó esténk: együtt. Csak nem lesz: finneprontó?... Azután meg — folytatta csendesebben — mingyárt itt lesz Mici is...

De erre már felugrott Sipos Lajos.

— Hogy én ma nő: csak lássak is?...

Rohanva fordult ki az ajtón. Fiatal tüzeborult férfiszemek érthetetlenül meredtek utána.

— Aludni kell! — parancsolt magára Antal Kamilla.

Órák teltek el. De a jól fegyverezett lányidegek ezuttal nem engedelmessédkedtek. Felcsavarta a villanyt: „hába, itt ma nem lesz alvás”. Kiugrott az ágyból. Mi történt?... Ezt a nyugtalanságot eddig nem ismerte. Most már egy kis megvetéssel figyelte gondolatait. „Nem vagyok normális. Előbb eltévedek egy városban, amelynek minden követ ismerem, azután nem hagy nyugodni egy becsületes, idegen férfi, aki a kellemetlenségéből kiszabadított. Antal Kamilla szobrászkisasszony, voltaképp mi bajod van?... Miért ver a szíved oly sikongó fájdalommal, mint egy vészharang?...”

Mindez hiábavaló volt. A józanság jeges-páncéljába merevített nyugodt, fegyverezett lény, most nem tudta legyűrni a másik „felszabadult én”-t. „Megőrültem.” Ezzel intézte el „okosabbik én”-jével az ügyet. Talán ezzel ezzel a szóval, hogy amag még inkább felszabadulhasson... Összeharapta keskeny, vérbe és tűzbe biborló ajkát: „de hát mit is szeretnék én most tenni?...”

... Lassan, álomszerű mozdulatokkal ment az íróasztalához. Kihuzta a fiókokat, ahol a leveleit tartogatta, melyeket többnyire férfiktól kapott. Gondolkodás nélkül szedte elő a papírtengert és dobálta a kályhába. Egy másik fiókból hervadt virágok kerültek elő, azok is oda vándoroltak. Azután a bál éjszakák rekvizitumai és amikor a fiókok türesen meredtek reá: nyugodtabb lett. Még egy szál gyufa és vörösbé tüzesedett nyelvek integettek a fehér falról... Nézte, nézte a lángtemetőt és nem jutott eszébe, hogy elpusztította annak a férfinak az emlékeit is, akinek a kezét ígerte... Most érezte csak a kínok-kínjával, hogy hazugság volt az a szerelem, amely nem is volt szerelem...

Kinyitotta az ablakot. A hársillat mint folyótó halálifolyam ömlött be hozzá. Fuldoklott tőle... „Nem, ezt az éjszakát nem lehet kibírni... Ó, bár már reggel lenne, jönné a gyógyító világosság, a fény, a nap!” Ránézett az órára: még éjtél sem volt.

„El kell pusztulni ezen az éjszakán!...”

Nem birta tovább. Felkapta a nagy fehér selyem japán kendőjét magára.

Csendben magához vette a kapukulcsot és még csendesebben keresztülmélt a szobákon. Mint a tolvaj, úgy surrant ki az előszobán, le a lépcsőkhöz, ki az uccára... Most már az öntudatalatti vágyak uralkodtak... Szaladt: a legelső hársillat. A szeme mint két tüzgolyó égett, a haja lebomlott és mint fekete zuhatag borította el a halvány selymet. Egy kőben megsebezte a finom bokáját, de mit bánta ő, most azt nem is érezte...

... És — egy pillanatra — átölelte a hársat. Oly tökéletes mozdulattal, ahogyan két kis, gyermeki karja férfit sohasem ölelt... A kemény fakéreg surolta gyöngye arcát s megsebzett lábán a rubincseppeket a hold ezüstje fényben fűrdette... És hullottak ajkáról a szerelmes szavak, amiket férfi sohasem tudott belőle kiadni, amiket férfiember tőle sohasem hallott...

„Ó, Isten add: ha hársillat lát, én jussak eszébe; te fénylő ég: engedd, hogy még egyszer beszélhessek vele; te fehér hold: add nekem az idegent s te öreg hárs: neked fogadom: vagy ő... vagy senki... soha... sohasem...”

Most már megenyhült, megbékélt szívvél temette arcát az aranylő virágtengerbe, már nem bántotta az illata, már a testvére volt...

Hajnaldott. Az égen távoli, vöröslő biborral ébredezett a nap. Antal Kamilla szobrászkisasszony: ájultan feküdt a hárs alatt... Fehér arcát, finom kis testét temette a hulló sárga virág... (Vége.)